

VŨ HOÀNG CHƯƠNG

TÂM SỰ

KỂ SANG TÀN

kịch thơ

Tâm Sự Kẻ Sang Tàn

kịch thơ

Vũ Hoàng Chương

vietmessenger.com

HỒI THỨ NHẤT

Trong một phủ đệ lộng lẫy nơi Thái tử Đan tiếp đón và thù phụng hào kiệt bốn phương. Mở màn lên Kinh Kha ngồi một mình.

Kinh Kha

*Nửa đời luân lạc, buồn thay
Trai thời loạn vẫn trắng tay cơ đồ!
Lênh đênh Tề Ngụy
Ra Sở vào Ngô
Nào mây Vu Giáp trắng Tần Lĩnh
Nào gió Tam Giang sóng Ngũ Hồ!
Có nghe chẳng Kinh Kha:
Bấy nước anh hùng đàm tiếu?
Nửa đời, người bôn ba
Nửa kiếp, người không nhà
Tay trắng hoàn tay trắng
Kinh Kha hề Kinh Kha!
Lại thấy chẳng, Hàm Dương sôi lửa máu
Trăm nghìn cay đắng nổi lương dân?
Bao thảm khóc dưới bàn tay dâm hậu
Và đứa con hoang của nước Tần!
Doanh Chính tàn bạo
Lòng tham mưu sâu;
Thôi rồi vương đạo
Còn chi nữa đâu!
Hoạ diệt vong đề sáu ngã chư hầu...
Đủ nanh vuốt, ngày nay Tần bạo chúa
Sắp hưng binh dầy xéo đất Yên bang;
Chiều hôm qua lời nói của Điền Quang
Thực đã khiến lưỡi gươm này phần nộ*

Túc Vệ (ra)

*Dạ bẩm tướng quân
Nắng chiều đã tắt
Núi xa xanh mờ ảo bóng trăng xuân*

*Gió nhẹ chuyển bức màn sương tím ngắt
Giờ Dậu đã lưng chừng
Dám xin người xuống lệnh
Bày ca vũ tưng bừng
Đương ngoài hiên đợi mệnh*

Kinh Kha

*Đã giờ Dậu! (đứng dậy ra cửa sổ)
Hừ, trăng nằm sóng soải
Biếc vườn tơ, phơi phới mặt hồ gương
Trải bao năm ta dãi gió dầu sương
Nay mới được tâm hồn thư thái chút
Quân đâu!*

Túc Vê

Dạ!

Kinh Kha

*Kíp mang đây nghiên bút,
Mài mực nghe! ta vịnh mấy vần chơi...*

(Túc Vê mang nghiên bút ra; Kinh Kha viết rồi ngâm)

*Dưới nguyệt mài gươm chốc nửa nửa đời
Nghìn thu sự nghiệp hỏi đâu nơi!
Khi say bốn bể thu vào chén
Lúc tỉnh mười phương vẫn rối bời...
Thiên hạ tung hoành ai đế bá?
Nào ai tâm sự có đầy vui?
Giơ tay cười ngắt, phen này nhĩ,
Đem chữ Tài tranh với chữ Thời!
(đi ra cửa sổ)
Ồ, xuống bút một bài thơ đặc ý
Chẳng hoài nhung uổng lựa một đêm xuân
Hồn Thiên Thai phảng phất tưởng đâu gần
Hồn Thiên Thai...*

Túc Vê

*Dạ, bẩm tướng quân
Bày ca nhạc đã từ lâu đợi mệnh*

Kinh Kha

Người kíp ra truyền lệnh
Cho bọn chúng tuân ngay
Phổ lời ca điệu nhạc tám câu này,
Tơ với trúc phải sao cho hùng tráng
(Túc Vệ vào, Kinh Kha nói một mình)
Một vũ khúc tượng bừng trong ánh sáng
Của trăng xuân...Ta hãy lắng nghe nào!
Phải chăng kia mây nước cũng xông xao?

Túc Vệ (ra)

Bẩm tướng quân...

Kinh Kha

Lại điều chi vậy hử?

Túc Vệ

Dạ, dám bẩm, có xe loan Thái Tử
Người đã tới!

Thái Tử Đan (ra)

Gửi chào Kinh tướng quân!

Kinh Kha

Kha này nghênh giá chậm, lỗi muôn phần
Ngửa trông lượng hải hà khoan thứ.

Thái Tử Đan

Đâu dám thế, kẻ Đan này đức nhỏ
Ngôi đông cung hổ thẹn đã nhiều
Huống nước nhà nay dưới gót lũ thiên kiêu
Bị uy hiếp, đương sớm chiều run sợ
May mắn sao, ý hoàng thiên còn tựa
Cho Đan này được tri ngộ Kinh Khanh
Cả một sơn hà nép dưới oai danh
Của hiệp sĩ, sao người khiêm nhượng quá!

Kinh Kha

Chút tài mọn xứng đâu lời điện hạ!

*Kinh Kha tôi càng hổ thẹn riêng mình
Đã không hay khiến tướng điều binh,
Lại chẳng biết mưu bày kế đặt;
Chỉ mang nặng một tấm lòng u uất,
Ba mươi năm đây đó kiếp bèo trôi.
Làm trai đứng ở trong trời đất,
Chưa có danh chi với đất trời!*

Thái Tử Đan

*Lớn lao thay chí khí kẻ làm trai!
Câu nói ấy đáng ghi vào lịch sử
Và mai một vàng son ngời nét chữ
Đất trời kia hẳn được vẽ vang lây!*

Kinh Kha

*Tâu điện hạ, xá chi lời nói đó,
Chí làm trai phải ở lưỡi gươm đây!*

Thái Tử Đan

*Doanh Tần bạo ngược, tội ác đã đầy!
Dám mong tráng sĩ phen này vì Yên*

Kinh Kha

*Kinh Kha tôi sức mọn tài hèn
Được điện hạ có lòng tri ngộ
Tính mệnh lẽ đâu còn tiếc nữa!
Một sang Tần...*

Thái Tử Đan (cướp lời)

...Xin tráng sĩ vì Yên!

Kinh Kha

*Một sang Tần ngang dọc lưỡi gươm thiêng
Quyết lưu lại hào quang ngàn vạn thuở*

Thái Tử Đan

*Công ơn ấy với Đan này chẳng nhỏ
Và lớn lao thay lòng kẻ sang Tần!*

Túc Vệ (ra)

Dạ muôn tâu và kính bái tướng quân

Bày ca nhạc đã hoàn thành khúc điệu.

Kinh Kha

Được, cho lui!

Thái Tử Đan

*Hát hay và múa khéo
Cũng làm vui khoảng khắc dạ anh hùng
Bây giờ đây trắng sáng cảnh mừng lung
Giọng oanh yến hân muôn phần thánh thót!
Tướng quân hãy cùng Đan dạo gót
Tới hoa viên ngồi thưởng khúc ca say*

Kinh Kha

Tiểu thần xin lĩnh chỉ

Thái Tử Đan (lớn tiếng truyền lệnh)

*Lũ quân bây!
Mau dẫn lối và kíp bày dạ yến (Kinh Kha và Thái Tử Đan
sánh bước cùng vào: một lúc sau, vị lão thần Điền Quang
bước ra)*

Túc Vệ

Dạ, bẩm lão quan, người đã đến!

Điền Quang

Tướng quân đâu, mà vắng vẻ thư phòng?

Túc Vệ

*Cúi bẩm lão quan, vừa mới đây xong,
Nhân sắc nguyệt mừng lung vườn Thái Dực
Chúa công đã cùng tướng quân sánh bước
Ra tây đình nghe nữ nhạc đàn ca*

(Khúc ca vọng lên)

Điền Quang (lắng nghe)

*Ờ, cuối Xuân mà ảm khúc Dương Hoà
Lão nghe cũng tấm lòng trai rộn rã
(Nghe đến câu thơ phổ thành khúc điệu, chột giật mình)
Hừ, thiên hạ tung hoành ai đế bá!
Nào ai tâm sự có đây vui!*

Túc Vệ

*Dạ, dám bẩm lão quan, khúc nhạc vừa rồi
Đã do lệnh tướng quân đây truyền xuống
Phải múa hát làm cho lâm ly hùng tráng
Theo lời thơ người mới cảm đề xong*

Điền Quang

*Thảo nào nghe lòng thấy xốn xang lòng
(để ý đến tờ hoa tiên trên bàn, cầm lên xem)
À, đây bài ngẫu chiếm
Của hiệp sĩ Kinh Kha
Nào xem người múa kiếm
Lời thơ có gấm hoa!
(ngâm)
Dưới nguyệt mai gương chốc nửa đời
Nghìn thu sự nghiệp hỏi đâu nơi
Khi say bốn bể thu vào chén
Lúc tỉnh mười phương vẫn rối bời
(chau mày, ném tờ hoa tiên xuống kỷ, nói một mình:)
Vậy ra thế đó, trời ơi!
Hỏi đâu sự nghiệp, nửa đời mai gương!
Lời thơ hoa gấm lạ thường
Nhưng tâm sự có sao mà uất ức?
Người kiếm khách đối dẫu còn bể vực
Có làm sao lây thói kẻ thi nhân?
Ừ, có sao lòng đã định sang Tần
Còn nghi hoặc chữ Tài, do dự mãi?
Không thể được, giang sơn này một giải
Phút giờ đây còn mất ở Kinh Kha!
Kẻ sang Tần phải vững chí xông pha;
Nếu chưa quyết, hỏi sao thành đại sự?
Phải đập cho tan niềm lưỡng lự
Của người đi ngay tự bây giờ!
Tính sao đây, trời hỏi khất khe chưa!
(Điền Quang còn đang băn khoăn thì Kinh Kha bước ra)*

Kinh Kha

Xin cúi chào quốc lão

Người thứ cho tội lớn Kha này
Canh khuya dòi gót ngọc tới đây,
Hắn người có điều chi dạy bảo
Người an tọa và xin người chỉ giáo.
Chư quân đâu, kíp tiến hương trà!
Có điều chi, người cứ dạy cho Kha.

Điền Quang

Gửi tướng quân, lão phu nào dám thế!
Oai danh ấy vang lừng trong bốn bể
Sắp vì Yên cứu vớt cảnh lầm than,
Sắp vì Yên hỏi tội đưa hung tàn
Trên xương máu toan lòng xây nghiệp đế.

Kinh Kha

Tài Kha chi đáng kể
Lão quan người quá khen.

Điền Quang

Cánh tay kia mai một sắp vì Yên
Chém cường tặc, moi gan Tần bạo chúa;
Cả Hàm Dương sắp trời long đất lở
Dưới gót chân kiêu dũng kẻ sang Tần.
Chiều nay đây mang ý của muôn dân,
Lão phu tới quỳ dâng lời cảm tạ

Kinh Kha (đỡ Điền Quang vừa quỳ xuống)
Chết nỗi, Điền lão quan...

Điền Quang (cướp lời)

Giờ đại họa
Phút tiêu vong đã điểm bốn trời Yên
Lão phu đây tuổi tác cánh tay hèn,
Ơn quân phụ chẳng báo đền muôn một,
Nghĩ tủi then với cân đai bào hốt,
Dương mắt trông đàn trẻ nít tung hoành...
Ôi! xưa kia từng cướp ải đoạt thành,
Thân bách chiến đã ra vào sinh tử!
Gươm tuốt ngược xông pha rừng đạn lửa
Giáo cầm ngang vùng vẫy bốn phong lôi

Ngựa dẫm đâu là beo sói im hơi
Thuyền trở đấy ắt kinh nghề lặng thờ
Ngoài sáu cõi lân bang đều nể sợ
Trong bốn phương đạo tặc phải ghê hồn.
Trải ba triều giúp chúa định giang sơn
Giữ bờ cõi vì dân mưu hạnh phúc
Có ngờ đâu tuổi trời nay tám chục
Mang trên vai là mang nhục trên đầu;
Ôi thời xưa oanh liệt mất về đâu!
Mới hay những kẻ thân làm tướng,
Đừng để nhân gian thấy bạc đầu...

Kinh Kha

Nghe lão quan người than thở giờ lâu
Thực đã khiến Kinh Kha này hổ thẹn
Nửa kiếp lênh đênh hồ biển
Nào đâu sự nghiệp thiên thu?
Mà thời gian có nghỉ cánh bao giờ!

Điền Quang

Lão phu sống từ nay đà vô ích
Chỉ thêm một trò cười cho nước địch;
Thanh gươm cùn, tay yếu hỡi dùng chi?
Ấu là dưới gót kẻ ra đi,
Lão đem chút hơi tàn trao gửi...
Tàn bạo chúa lòng tham như hổ đói
Cây hung binh toan nuốt sống Yên bang
May được tướng quân động chí ngang tàng'
Một mũi kiếm trở Hàm Dương hỏi tội;
Hào khí ấy cùng trăng sao chói lọi,
Bước bước đi, sông tiến, núi nghiêng đầu
Lão phu đây, kỳ vọng bấy nhiêu lâu,
Nguyên một thác đưa chân người kiếm khách
Hồn thiêng sẽ theo người qua bến Dịch,
Bên tai người nhắc nhở: chí nam nhi
Với đất trời kia phải có danh gì!...
(Nói dứt lời rút gươm tự sát)

Kinh Kha

*Trời! Điền quốc lão!
Người quyền sinh để thúc giục Kha này;
Hùng tâm, nghĩa cử, đáng khen thay!
Ta ngại ngừng chi nữa
Mà chưa quyết sang Tần?
Những đường gươm sắc sảo, cánh tay thần,
Ta khổ luyện đã bao nhiêu năm tháng
Cơ hội tới phải dùng cho xứng đáng;
Nghiep thiên thu xây đắp một phen này...
Cánh thời gian chẳng ngừng bay
Mà ôi thôi! tóc đã đầy tuyết sương!
Còn dẫn đo chi? quyết phải lên đường
Cho tỏ mặt nam nhi ngàn vạn thuở!
Vang danh kiếm sĩ từ bao độ
Chẳng lẽ mài gươm đến bạc đầu!
Điền lão quan! Người hiểu rõ cho nhau:
Chiều nay, chí sang Tần, Kha đã quyết*

MÀN

hết hồi thứ nhất

*Vẫn cảnh trong phủ đệ, thời gian chuyển dịch tới đêm sau,
Kinh Kha ngồi một mình. Tiếng ngâm thơ vọng từ xa của Cao
Tiệm Ly nhịp với tiếng gõ trúc.*

HỒI THỨ HAI

Tiếng ngâm

Hoa mai nở tuyết đầu khe núi
Làn song kỳ hương nhập ánh trăng
Ca giữa lời mây hê đàn trong tiếng khói
Hồn củ trời Nghiêu hê ai có nghe chẳng?
Ta nghe vạt áo cô Hằng
Nổi lên trận gió chim bằng ngày xưa
Nhạc tan thành một bài thơ
Dòng Ngân quạ réo đôi bờ lưu ly,
Từ phen Trái Đất ra đi
Lệ chia phôi đã xanh rì trùng dương..
Chiều nay hê lòng khe nở nguyệt
Đầu khe hê rừng tuyết đưa hương
Tám suối âm thanh hê dồn trong nhịp trúc
Ta gõ mà chơi hê vang giấc hoàng lương
Nhắc chơi về cuộc tang thương
Bông hoa mai rợp con đường trầm luân
Đời hiểu gì chẳng hê chữ Đạo?
Ta có hay không hê cái Thân?
Nước trôi sáu ngã vào Tần
Chẳng qua một phút mây vào sườn non...

Kinh Kha (nói một mình)

Canh tà vang điệu trúc
Người tri kỷ đến rồi
(Truyền lệnh cho Túc Vệ:)
Chư quân đâu, ta miễn cho túc trực

Túc Vệ

Dạ xin tuân thượng lệnh

Kinh Kha

Được, cho lui!
(Túc Vệ vào, Kinh Kha một mình ngâm:)
Trăng liềm một mảnh láng láng bạc
Nghiêng xuống cành dương lá lá rơi

*Nhịp theo tiếng trúc cao vờ
Đất quay một hướng mơ trời Thuần Nghiêu*

Tiếng ngâm

*(Cửa Cao Tiệm Ly hoạ theo, mỗi lúc một gần)
Vạt áo Thiên Thai hể lênh đênh màu sắc
Đôi cánh chim bằng hể mây gió phiêu diêu
Bến Hoa từ đấy cô liêu
Cắm thuyền thơ, ngủ suối Điều, mình ai...
(Cao Tiệm Ly nhảy vào qua cửa sổ đến trước mặt Kinh Kha)*

Kinh Kha

Cao hiền huynh! em đón đợi lâu rồi

Cao Tiệm Ly

*Nghe hiền đệ chí vì Yên đã quyết
Thanh gươm báu sắp vào nơi hổ huyết
Nên ta vì đại nghĩa phải dời chân
Kíp tới đây bàn giúp việc sang Tần*

Kinh Kha

*Đa tạ hiền huynh vì nhau khó nhọc
Chẳng tiếc công từ rừng núi biên cương
Đến dạy bảo cho Kha lời vàng ngọc
Trước giờ Kha mang sứ mệnh lên đường*

Cao Tiệm Ly

*Vậy ra hiền đệ
Lòng quyết hy sinh?*

Kinh Kha

*Một chuyến ra đi, vẹn toàn hai lẽ;
Vì Yên mà cũng lại vì mình*

Cao Tiệm Ly

Ta biết rồi, nhưng...

Kinh Kha (cướp lời)

*Nửa kiếp phiêu linh
Há nỡ để gươm thần hoen rỉ mãi!
Tuổi cường tráng qua rồi không trở lại...*

Cao Tiệm Ly

*Khá khen cho hiền đệ chí hơn đời
Một cánh tay toan lấp bể vá trời
Đem tính mạng xây nền cho sự nghiệp
Bụi đỏ tên ghi, sử xanh việc chép:
Ngàn thu sau..ồ!..kiếm sĩ kinh Kha
Tiếng thơm cùng non nước mãi không già!..
Nhưng khoan chút, hãy dừng tay dệt mộng;
Trước khi chết nghe ta bàn lẽ sống:
Chữ Thời Cơ là chữ thế nào em?*

Kinh Kha (ngạc nhiên)

Cao hiền huynh! chẳng lẽ...

Cao Tiệm Ly (ngắt lời)

*Thử ra xem
Bày tình tú! Ngẩng đầu lên chút nữa!
Mây thành dựng màu tro viền sắc lửa
Nạn máu sông xương núi tránh làm sao?
Kìa, phía Tây chói lọi một vì sao
Mà tám ngã châu về dâng ánh sáng...*

Kinh Kha (nhìn theo ngón tay bạn)

*Vầng nẻo đó thật muôn phần sáng lạn
Khác nào như một biển ngọc mênh mông
Chứa hào quang gồm nuốt mọi ngành sông*

Cao Tiệm Ly (kéo bạn trở về chỗ cùng ngồi)

*Kinh hiền đệ, em thấy rồi đó chứ?
Phía Tây ấy hiện Doanh Tần đang ngự
Đất Hàm Dương vượng khí tự sơ khai
Phút giờ đây chung đúc mọi anh tài
Diệt sáu nước để thu về một mối...*

Kinh Kha

Diệt sáu nước? Có lẽ đâu, trời hỡi!

Cao Tiệm Ly.

*Chính lẽ trời tan hợp lạ gì đâu!
Ba mươi năm một cuộc bể thành dâu*

Phân cương mãi ắt có ngày thống nhất
Từ thượng cổ, song hưng suy còn mất
Cứ từng cơn tiến thoái, nhịp nhàng thay!
Ngẫm mà xem thế sự bấy lâu nay:
Kể từ độ nhà Chu dần bạc nhược
Không chán áp nổi chư hầu tiểu quốc
Dời kinh đô về đóng ở phương Đông,
Lần lượt nhau xưng bá với xưng hung
Tề Tần Sở nêu cao gương cát cứ
Chẳng ai biết tới uy quyền thiên tử
Miếng mồi ngon mặc sức kẻ tranh giành
Gió sa trường nồng khét máu hôi tanh
Lớn nuốt nhỏ, mạnh thì uy hiếp yếu
Còn sót lại Sở Tề Hán Ngụy Triệu
Và Yên đây và sau hết Tần kia
Bầy nước cùng xâu xé miếng mồi chia
Nhưng thế tất chẳng sao cùng đứng vững;
Nay để nghiệp đã tới kỳ xây dựng...
_Ô kìa sao hiền đệ mãi phân vân?

Kinh Kha

Trời ơi chua chát muôn phần!
Lẽ đâu thiên hạ về Tần hay sao?

Cao Tiệm Ly

Sáu nước rồi tiêu diệt
Thiên hạ sẽ về Tần
Trái thời cơ, dấn thân vào chỗ chết,
Thực đáng thương và đáng tiếc bao nhiêu!

Kinh Kha

Nghe hiền huynh bấy nhiêu điều
Thực đã mệnh trời sáng tỏ;
Nhưng chẳng lẽ gươm thiêng nằm mãi vỏ
Không vì Yên...

Cao Tiệm Ly

...Và quyết chẳng sang Tần!

Kinh Kha

*Nhưng Tần vương bạo ngược, khắp xa gần
Đều cảm tức...*

Cao Tiệm Ly

*...Chỉ có một con đường
Cho kẻ sĩ thức thời cơ tự trọng
Ấy là chẳng đoái hoài danh vọng;
Trần ai đừng nhiễm mảy may nào...
Ta về ta ẩn non cao
Giang sơn riêng Suối Hoa Đào thênh thênh*

Kinh Kha

*Nhưng còn Kha theo sao được hiền huynh
Đã chót hứa với Yên triều Thái Tử...*

Cao Tiệm Ly

*Tuỳ người đó, nếu người còn lưỡng lự
Thì mặc ta lên núi một mình ta*

Kinh Kha

*Việc sang Tần đành lẽ bỏ...Nhưng mà
Nghĩa khừ tặc phải sao cho rành mạch
Vả triều Yên đãi Kha này thượng khách
Lẽ nào Kha lòng nỡ quá vô tình
Lúc ra đi không từ biệt phân minh!
Vậy xin hẹn ba ngày. Sau hẹn đó
Hiền huynh tới, em xin làm hiệu lửa
Rồi chúng ta cùng sánh bước về non.*

Cao Tiệm Ly

*Ta sẽ ca vang nhịp trúc khua ròn
Nghe nhạc nổi người làm ngay hiệu lửa
Nếu ngọn sáp bùng tươi trong khuôn cửa
Ấy là người tình nghĩa dứt cùng Yên
Ta sẽ vào...Thôi! vằng nhật sắp lên
Gà gáy đã ba lần...Người phải nhớ:
Nghe tiếng trúc phải làm ngay hiệu lửa
Nhược bằng không ta cứ thẳng đường đi!
(Cao Tiệm Ly vào khuấy sân khấu)*

Kinh Kha (dẫn với theo)

Chào hiền huynh, xin chớ ngại điều chi!

(một mình) Hai lẽ đi cùng ở

Lòng ta thực hoang mang

Trái thiên mệnh liễu đi thì việc lỡ

Mà không đi cơ hội bỏ sao đang!

Ôi thôi nửa kiếp ngang tàng!

Đành ư, giải giáp quy hàng thời cơ?

Thua trời xanh một nước cờ

Mài gươm rồi để bạc phơ mái đầu

Ta về ta ẩn rừng sâu

Bạn cùng hoa cỏ ngâm câu thoát trần...

_Hàm Dương đế nghiệp khởi

Lục quốc hỗn vu Tần

Lẽ màu nhiệm thực đó ư trời hồi!

Liều ra đi là uống sức hoài thân?

Đành ư, một lưỡi gươm thần

Vùi sâu non động phai dần hào quang!

(gục xuống thiếp đi... Thái Tử Đan ra giữa lúc Kinh Kha nói mê sảng:)

Trời đất ơi, trọn kiếp hận còn mang!

Thái Tử Đan

Mộng ảo có chi mà uất ức

Hắn tướng quân mỗi một tinh thần!

Lỗi đó ở quả nhân

Dám xin người lượng thứ

Túc vệ! kíp truyền vũ nữ

Tới đây, thị yến giải sầu

Túc Vệ

Dạ muôn tâu

Xin lĩnh chỉ

Kinh Kha

Khiến điện hạ nhọc lòng giờ ý

Kinh Kha này đắc tội xiết bao!

Ơn trên nhường đất thắm trời cao

Mặt tướng biết lấy chi đền đáp

Từ lúc được Yên triều dung nạp
Đông cung thực đã quá ân cần
Cho Kha này bối rối phân vân
Chỉ sợ tài hèn sức mọn
Chẳng xứng đem dùng việc lớn

Thái Tử Đan

Thôi hôm nay tạm gác việc sang Tần
Không bàn chi! hãy cùng với quả nhân
Cùng nâng chén giải sầu giây lát đã
(Hai người cùng tới cửa sổ lớn, nhìn vào phía sân rộng bên trong, nơi biểu diễn ca vũ)
Kìa điệu múa phong lưu huyền ảo lạ!
Hoa vườn xuân nghiêng ngả cũng say theo
Sương lam tan để lộ ánh mây điều
Vạt áo tía lung linh màu buổi sáng
Nào tráng sĩ, hãy dời chân ngoạn thưởng
(thấy Kinh Kha mê mãi theo khúc múa)
Lạ lòng thay tráng sĩ bỗng triền miên
Cặp mắt như thờ thần đắm mê nhìn...

Kinh Kha

Ồ, đôi cánh tuôn mưa và nổi gió
Nỗn nà nhưng phơi phới tuyết sương bay!
Mượt như tơ và nhẹ tựa làn mây
Ngọc ẩn hiện tới lui, ngà thấp thoáng
Mười búp quỳnh hoa bùng chuyển dáng
Hai dòng cảm thạch uốn sườn non
Ngón tay ai nhỏ vút cánh tay tròn
Cõi hạ giới ngờ đâu mình thấy được!
Những mơ ở chiêm bao nào thuở trước
Khi tuổi xuân còn chưa quá hai mươi,
Vậy mà nay...

Thái Tử Đan

Kinh hiệp sĩ quá lời!
Chẳng qua đó một người trong nhạc bộ
Nếu quả thật Kinh Khanh lòng hạ cố
Thì xin dâng để châu chực sớm khuya

Kinh Kha

Hạ thần trong một phút cuồng si
Buông lời nói nhảm tai thánh thể
Đáng tội mấy mươi then thùng xiết kể
Mong Đông Cung người khoan thứ một vài
Hiếu cho Kha: Từ đeo kiếm trên vai
Chỉ mơ ước nghìn thu xây nghiệp lớn
Chẳng hề để tâm hồn vẩn gợn
Bâng khuâng vì ân ái tình duyên
Ba mươi năm Ngô Sở dạo con thuyền
Vó ngựa ruổi Tây Tàn qua Bắc Ngụy
Gió sớm chợ Hàn sương khuya bến Vệ
Thép Long Tuyền mài đã nát tơ trắng
Vẫn giận chưa cất được cánh chim bằng
Chín vạn dặm thời cơ không nổi gió
Lẽ nào ư, Đông cung người xét rõ,
Kinh Kha này mê sắc đẹp giai nhân!
Huống hồ đương bối rối việc sang Tàn!
Câu nói lỡ vừa đây xin điện hạ
Hiếu cho rằng Kinh Kha tôi chỉ đã
Yêu cánh tay bằng tuyết ngọc ngà ai
Khác gì yêu pho tượng đẹp mà thôi...

Thái Tử Đan

Cô gia đã hiểu rồi, Kinh hiệp sĩ!
Đôi mắt ấy thật muôn vàn tế nhị,
Yêu là yêu cái Đẹp phải hay chăng?
Đẹp nhường kia, pho tượng đẹp sao bằng!
_Túc Vệ đâu, kíp truyền ra nặt chỉ
Thi hành ngay (ngồi thảo lệnh cho Túc Vệ cầm vào rồi nói
tiếp với Kinh Kha)
Đó là nàng Ngọc Tỷ
Người đứng đầu nhạc bộ của cô gia
Tên gọi kia thực xứng với tay ngà!
Nàng Ngọc Tỷ, người đứng đầu nhạc bộ...

Túc Vệ (ra)

Dạ muôn tâu! quan đại thần Thái Phó

Đương chờ xin diện kiến đức Đông Cung

Thái Tử Đan

Truyền cho y cứ thẳng tới triều trung

Chờ sẵn nhé! ta tiến triều ngay đó...

_Hiệp sĩ găng chờ đây, và lát nữa

Thu nhận cho lễ mọn của Đan này

Dâng Kinh Kha tửu hứng giúp phần say

(Thái Tử Đan cùng Túc Vệ vào. Kinh Kha ngồi một mình đọc sách. Im lặng một lúc)

Kinh Kha

Chà! tâm trí bỗng toi bời rối loạn

Nghe đâu đây như quỷ oán ma hờn

Trên đầu ta như một dãy trường sơn

Đề chử nặng, không sao còn gượng được!

Chân rời rã cơ hồ không thể bước,

Hai vai trùng, tê điếng khắp xương da...

Trời đất ơi! lòng cũng rộn phong ba

Năm cửa ải giác quan bùng lửa cháy!

(Linh hồn Ngọc Tỷ hiện lên)

Gì kia nữa? ai muốn điều chi vậy?

Ai vào kia? ai đó? lạ lòng chưa?

Nói mau lên, ta rút kiếm bây giờ!

Ngọc Tỷ

Gửi hiệp khách, tỳ nhi xin bái kiến

Kinh Kha

À ra người là ca nữ vừa rồi

Ngọc Tỷ

Một oan hồn ca nữ, tướng quân ôi!

Kinh Kha

Một oan hồn! ta mê rồi chẳng lẽ!

Ngọc Tỷ

Tướng quân vẫn ngồi đây trong phủ đệ

Và tỳ nhi một ca nữ hồn oan,

Vì tướng quân, vừa lánh cõi trần gian...

Kinh Kha

Nàng đã chết vì ta?

Ngọc Tý (*hát giọng thảm*)

Xuân mới nở

Trong màu hoa, và hót ở lời chim

Hỡi ơi sắc úa hương chìm

Tạnh cơn mưa, có ai tìm ngày xuân?

Ai rằng ảo mộng chân thân?

Nghìn thu ngà đúc một lần tuyết tiêu...

Thương cho ngọc dất vàng đeo

Ánh trăng sông để buồn theo xuyên vòng

Tiếc cho quỳnh nở mười bông

Giữa đêm kỳ thú men bông bênh tan

Vườn xưa nhịp điệu chưa tàn

Cánh xiêm mở chéch cung đàn khép lời

Vàng trắng sụp đổ lưng trời

Vì nhau thôi đã rụng rời cánh tay!

Xót thay mà ngậm ngùi thay

Nào ai hay, một mình hay nỗi mình...

Trời đất vô tình

Mây gió vô tình

Gãy trâm rồi, đã rơi bình

Sầu lên chưa tắt màu dư lệ

Sầu có hồn chẳng, lệ có hình?

(Bóng ma chợt tan biến theo tiếng hát chìm dần)

Kinh Kha (*nói một mình*)

Hừ, lạ chưa! từ thế giới u minh...

Một ca nữ ta chưa từng gặp mặt

Chết vì ta... Có lẽ đâu, trời đất!

Nội Giám (*ra*)

Bẩm tướng quân, thừa lệnh chúa công truyền

Tiểu nô mang tặng phẩm kính dâng lên

Kinh Kha

Được, cho lui!

Nội Giám (trao chiếc hộp cho Túc Vệ)

Dạ, chúa công lại nhần

“Tráng sĩ muốn điều chi xin cứ dặn

Vì Yên bang người đã sắp ra tay,

Thì dấu cho tính mệnh của Đan này

Người muốn lấy cũng xin dâng nộp đó”

Kinh Kha

Thôi được! hãy cho về

(Nội Giám vào. Kinh Kha một mình) Yên Thái Tử

Trọng đãi ta vào bậc đại ân nhân

Biết làm sao gỡ nổi việc sang Tần!

Ca vũ đề mê, linh đình yến ẩm

Suốt ngày đêm, nay còn trao tặng phẩm

Giúp cho mình tẩu húng được cao bay...

Nào thử xem tặng phẩm gì đây!

(Mở nắp hộp) Trời hỡi, đôi cánh tay nào đó,

Mà bằng tuyết ngọc ngà hoen máu đỏ?

Thôi rồi, ta đã giết nàng đây;

Một ca nhi vô tội, nào nùng thay!

...Yên Thái Tử đãi mình tri kỷ thực,

Muốn vật chi cũng lập tức dâng ngay!

Yêu đôi tay thì chặt hẳn đôi tay

Không dám tiếc... Vậy mà...

(Im lặng một phút) Không thể được!

Dù chẳng thuận thời cơ, dù có ngược

Mệnh trời kia, ta cũng phải ra đi.

Một là cho phỉ chí kẻ nam nhi

Và hai nữa báo đền ơn tri ngộ

(ngâm dài) Xưa nay kẻ sĩ liễu sinh tử

Đền đáp ơn sâu kẻ biết mình

(Trông về nẻo xa ngâm ngùi)

Hiếu cho Kha, hỡi hỡi Cao hiền huynh!

Dấu sao, việc sang Tần đành phải quyết.

MÀN

hết hồi thứ hai

HỒI THỨ BA

Vẫn cảnh trong phủ đệ. Buổi chiều. Thời gian đã chuyển tới hai ngày sau. Thái Tử Đan ngồi đàm đạo với Kinh Kha.

Thái Tử Đan

Xin tráng sĩ vì Yên

Kinh Kha

Lời điện hạ

*Kẻ mặt tướng vẫn định ninh trong dạ
Sẽ tuý cơ mà tiến thoái kinh quyền*

Thái Tử Đan

*Một sang Tần, xin tráng sĩ vì Yên...
Nay kế hoạch bày xong, người đi đã quyết
Thì ngựa ruổi ắt thành công, Tần vương phải chết
Và chết theo cả chính sách tham tàn,
Yên quốc từ đây bền vững giang san,
Nhưng khanh ạ, việc không nên trì hoãn nữa
Ta phải làm ngay, cứu dân như cứu lửa...*

Kinh Kha

Kinh Kha tôi chỉ đợi lên đường

Thái Tử Đan

*Vả lại chốn biên cương
Suốt ngày đêm cao cấp
Vì kẻ kia tướng dũng binh cường
Định tràn lấn, thực là nguy ngập!
Từ bến Dịch, biểu dâng về tới tấp;
Có kỳ mưu, ta phải gấp thi hành
Thôi, quả nhân xin tạm biệt cùng khanh
Việc lớn mong rằng lưu ý*

Kinh Kha

*Mặt tướng xin tuân thánh chỉ...
(Thái Tử Đan vào, Kinh Kha một mình)
Thế là ta đành phải quyết sang Tần
Lẽ đâu còn đo đắn phân vân*

Hừ, đâu lẽ phụ người tri kỷ!...
(Đến chỗ bàn để chiếc hộp)
Ồ, đây nửa cánh tay nàng Ngọc Tỷ
Vẫn còn nguyên khối ngọc với khuôn ngà
Thịt chẳng khô mà chẳng héo làn da
Ánh nhung mượt vẻ xinh tươi mềm mại
Còn nguyên đó màu hồng chưa biến cải
Đây mùa xuân, không chút bụi trần vương
Một mùa xuân vĩnh viễn sắc cùng hương
Giữa băng tuyết mở một trời trinh bạch
Khối thịt ấm đê mê hồn cảm thạch
Làm da mềm ngậy ngát ánh phù dung,
(Ngâm:) Cánh tay ai đẹp vô cùng
Vì ai hương sắc nảo nùng thời gian!...
Ta nghe còn thấp thoáng mảnh hồn oan
Người ca nữ...đâu đây lời rõ huyết!
_Vậy mà sao chí sang Tần chưa quyết?
_Trời đất ơi, lòng ta vẫn tơ vò!
(Lắng tai nghe) Lại đã vang lừng tiếng trúc rồi ư?
_Mà chính phải Cao hiền huỳnh đã đến
Hẹn ba ngày, hôm nay là đúng hẹn
Nhịp trúc khua chính phải bạn ta rồi!
(Tiếng hát của Cao Tiệm Ly hoà theo nhịp trúc đánh)

Tiếng hát (Vẳng từ xa)
Sao ngà lác đác vài ngôi
Phải chẳng thiên đại bồi hồi giọt châu
Mặt trời đi mất về đâu
Mây bay nhòa tím trên đầu núi xanh
Ruổi xe chị Nguyệt du hành
Báo tin chàng Gió đa tình đưa hương
Rừng xuân đậm khói mờ sương
Cánh hoa mở khép con đường chiêm bao

Kinh Kha (một mình)
Ôi lời hát thanh tao
Chính bạn ta rồi đó
Ta hẹn chiều nay làm hiệu lửa

Nếu lòng ta quyết bỏ việc sang Tần
Đoạn tuyệt cùng Yên rũ áo, dời chân
Không một chút tư vương gì cuộc thế
Bạn ta sẽ vào đây và ta sẽ
Theo đi, trở lại rừng xanh
Cùng nhau ẩn tích mai danh

Tiếng hát (láy lại theo nhịp trúc)
Ruổi xe chị Nguyệt du hành
Báo tin chàng Gió đa tình đưa hương

Kinh Kha (một mình)
Ồ, tại sao ta cứ phải lên đường
Để đi ngược với thời cơ như vậy?
Cao hiền hữu lời lời châu ngọc ấy
Tại sao ta chẳng chịu dốc lòng nghe?
Trái mệnh trời ta nếu quyết ra đi
Ắt việc lỡ mà thôi vô ích quá!
Việc chẳng thành nói chi đèn đáp nửa
Ơn sâu và nghĩa nặng những ai ai!
Và nói chi sự nghiệp để muôn đời...
Túc Vệ đâu!

Túc Vệ (ra)
Dạ, tiểu nô đợi mệnh

Kinh Kha
Đốt thêm nến để gian phòng đỡ lạnh!
Đặt lên bàn cho sáng tỏ

Túc Vệ
Xin vâng

Kinh Kha (vẫy tay ra lệnh cho Túc Vệ vào)
Thôi, để ta tự đốt
(Kinh Kha đứng lên châm lửa từ ngọn đèn dầu, định thắp vào
cây nến, trong khi tiếng trúc khua vang mãi, Kinh Kha nói
một mình:)
Cánh chim bằng
Đành thôi nhé nghìn thu không cất được

Thế là uổng tài danh lừng bấy nước
Uổng Điền Quang lão tướng chết vì ta
Uổng dâng ta, Ngọc Tỷ, cánh tay ngà
Và uổng cả mắt xanh Yên Thái Tử
Uổng, uổng hết!...có lẽ nào thế chứ?
Không sang Tần, cô phụ bấy nhiêu người,
Ôi Kinh Kha, hèn nhất quả là người!
(nhất định không thả lửa vào ngọn nến)

Tiếng hát (láy lại)

Sao ngà lác đác vài ngôi
Phải chăng thiên địa bồi hồi giọt châu

Kinh Kha (một mình)

Ta quyết phải sang Tần, không lưỡng lự
Chẳng bao giờ về ẩn chốn rừng sâu!

Tiếng hát (càng gần)

Mặt trời đi mất về đâu
Mây bay nhòa tím trên đầu núi xanh
Ruổi xe chị Nguyệt du hành
Báo tin chàng Gió đã tình đưa hương

Kinh Kha (một mình)

Dù sao nữa, thành công hay thất bại,
Vì tri âm ta cũng phải lên đường

Tiếng hát (gần thêm)

Rừng Xuân đậm khói mờ sương
Cành hoa mở khép con đường chiêm bao

Cao Tiệm Ly (thong thả bước ra)

Vậy ra hiền đệ quyết rồi sao?
Nhất định sẽ vì Yên liễu chết?

Kinh Kha (khêu ngọn đèn dầu cho sáng tỏ)

Huynh thứ cho. Việc sang Tần đã quyết

Cao Tiệm Ly

Ngươi dối ta. Nhưng chẳng dối được nào!
Ta biết ngươi còn do dự xôn xao,

Miệng nói quyết chẳng qua là gượng đó
Người đã định tay làm hiệu lửa
Bao lần, nhưng lại ngập ngừng tay
Ngồi đứng không yên, mấy lượt chau mày;
Lý luận những thế nào ta cũng biết.

Kinh Kha

Dạ, thực lòng em đã quyết,
Không còn lưỡng lự điều chi

Cao Tiệm Ly

Đáng lẽ ta cứ thẳng đường đi
Vì chẳng thấy người làm hiệu lửa
Nhưng cùng người bạn thân từ thuở nhỏ
Lại thấy người bối rối việc sang Tần
Đâu lẽ nhìn người nhắm mắt đưa chân
Đành cứ phải vào đây là thế đó

Kinh Kha

Đa tạ hiền huynh lời gấn bó
Nhưng lòng Kha đã quyết lên đường
Chỉ nay mai ngựa ruổi đất Hàm Dương
Sự nghiệp ấy, lẽ nào... Ân nghĩa ấy,
Lẽ nào Kha

Cao Tiệm Ly

Việc Yên bang nhờ cậy,
Không thì thôi, đã nhận phải hy sinh
Phải làm sao cho khỏi phí công trình
Phải xếp đặt trước sau cho ổn đáng
Dù người có vì Yên liều tính mạng
Dù một đi thành hay bại chẳng về
Cũng làm sao cho bấy nước khỏi cười chê
Rằng đã hoài thân vô ý thức
Có như thế hãy nên, ta nói thực!...

Kinh Kha

Dạ, hiền huynh đã hỏi tới mưu cơ
Lẽ nào em không bày tỏ nước cờ!

*Hiền huynh ạ giờ đây Yên thái tử
Đã hàng biểu dâng lên, rồi khiến sứ
Tới Hàm Dương, tiến cống để xin hoà*

Cao Tiệm Ly

Sứ thần kia là người đó, Kinh Kha?

Kinh Kha (gật đầu)

*Trong hàng biểu, Yên triều xin cắt đất
Dâng Tần vương một nơi trù phú nhất
Của Yên bang, nơi ruộng tốt dân giàu:
Xứ Đốc Cương, Tần khao khát từ lâu!
Kha này sẽ mang bản đồ xứ ấy
Sang Hàm Dương. Lòng tham kia nổi dậy,
Ắt Tần Doanh hạ lệnh xuống vời Kha
Đến gần y...*

Cao Tiệm Ly (ngắt lời)

*...Và giữa lúc không ngờ,
Người sẽ rút một thanh dao đã sẵn
Dấu đầu đó dù con dao ấy ngắn,
Cũng đủ trong chớp mắt giết Tần vương*

Kinh Kha

*Không, không đâu, nếu vậy quá tầm thường
Kinh Kha này mang danh là kiếm khách
Lẽ đâu chỉ tới Hàm Dương hành thích?
Lẽ nào Kha lừa giết trộm hay sao?*

Cao Tiệm Ly

Vậy người sẽ...

Kinh Kha

*... Một mình trên chín bề,
Ta uy hiếp Tần vương bằng khí thế
Của đôi tay... và cũng một mình,
Ta kể tội y tàn ngược sinh linh,
Bắt trả lại chư hầu bao đất cát
Mà y đã trước đây từng chiếm đoạt.*

Cao Tiệm Ly

*Khá khen người đáng mặt anh hùng!
Nhưng mà người...quyết chẳng thành công*

Kinh Kha

Sao vậy hiền huynh?

Cao Tiệm Ly

*Như thế đó!
Vì người đã coi thường bạo chúa,*

Kinh Kha

*Ồ, Kha này thua sức hay sao?
Huống hồ...*

Cao Tiệm Ly (ngắt lời)

*...Tay ấy dẫu cầm đao
Chỉ giết được mà không uy hiếp được
Tần Doanh Chính đã làm vua một nước
Lại là vua từng hống hách oai quyền
Đức lớn dù không, nhưng quyết không hèn;
Uy hiếp được, đâu phải là chuyện dễ!
Vả chẳng y còn đang trong tuổi trẻ
Sức cánh tay chưa chắc kém gì người
Muốn bức Tần vương phải có hai người
Cùng lên điện...Một người tay nắm giữ
Lấy minh y, không cho y chống cự,
Đao phải kề luôn tận ngực không dờn
Còn một người kia đồng dạc cao lời
Trấn áp cả bọn triều thần văn võ
Khiến ai nấy phải run lên vì khiếp sợ
Cả vua tôi đều phách lạc hồn bay
Hồn phách kia, phải nắm được trong tay,
Mới có thể bắt khoan hay bắt nhặt
Nêu tội ác bấy lâu, đòi trả đất,
Cứu Yên bang và để tiếng muôn đời...
Nhược bằng đi chỉ có một mình người
Thì chẳng bỏ mua cười cho bấy nước!*

(Dẫn từng tiếng)

Muốn thành công, phải hai người mới được!

Kinh Kha

*Ơn hiền huynh chỉ giáo Kha này
Châu ngọc lời kia đích đáng thay!
Nhưng, xin cứ bình tâm. Yên thái tử,
Một khi đã vờl Hàm Dương thông sứ
Dâng đất đai, ắt phải cử thêm người
Đi cùng Kha...*

Cao Tiệm Ly

*...Ngu muội quá, trời ơi!
Ta nhắc lại: Tàn vương oai dậy đất
Trông thấy y những người can đảm nhất
Cũng phải cơ hồ vỡ mật tan gan,
Còn nói chi những hạng tầm thường!
Trong triều Yên chẳng một ai đáng mặt
Đi cùng người.*

Kinh Kha

*Thực muôn phần khe khắt!
Làm sao cho ổn đáng được, hiền huynh?*

Cao Tiệm Ly

*Có một người bốn bể đã vang danh
Kiếm thuật cao siêu thần kinh quỷ khiếp
Người quên mất rồi chăng?*

Kinh Kha

*À, Cáp Nhiếp!
Kha nhớ rồi, nhưng nay biết tìm đâu?*

Cao Tiệm Ly

*Người ấy quen ẩn náu chốn rừng sâu
Lũ phàm tục trên đời không thể gặp*

Kinh Kha

Biết làm sao! việc sang Tàn đã gấp

Cao Tiệm Ly

Đi cùng người, phi Cáp Nhiếp không xong!

Kinh Kha

Biết tìm đâu, kẻ ấy kiếp phiêu bồng...

Cao Tiệm Ly

Người phải đợi

Kinh Kha

Nhưng mà...

Cao Tiệm Ly

Ta đã hẹn

Với Cáp Nhiếp trong mười hôm sẽ đến

Chỗ biên thủy Yên Triệu khoảng rừng mai

Để cùng ta đàm đạo

Kinh Kha

Thực ư, trời?

Nếu vậy thực Yên bang hồng phúc đó

Nhưng...

Cao Tiệm Ly

Người phải nói cho Yên thái tử

Hay rằng phi Cáp Nhiếp không xong

Có sang Tần cũng chỉ phí hoài công!...

Kinh Kha

Kha sẽ gắng

Cao Tiệm Ly

Và kiên tâm chờ đợi

Ta cùng Cáp sau mười hôm sẽ tới

Nhược bằng người cậy sức cứ đi liều

Ấy là người tự ném để trôi theo

Dòng thác lũ cả thanh danh một thuở

Kinh Kha

Hiền huynh cứ yên lòng

Cao Tiệm Ly

Người phải nhớ

Những lời ta!...thôi, ta biệt cùng người
Trống lầu nghe đã điểm quá khuya rồi

Kinh Kha

Đội Cáp Nhiếp, hừ bao giờ mới đến!
(Im lặng một lúc, Thái Tử Đan ra. Kinh Kha hoảng hốt)
Trời! Điện hạ có việc chi cấp biến?
Mà canh khuya...

Thái Tử Đan

Việc khẩn trọng vô cùng!
Tướng quân ơi! hàng biểu dấu đem dâng
Mà Tần tặc vẫn đề binh khắp chốn
Tiếng ngựa hí tiếng quân reo vang rộn
Khiến dòng sông Dịch Thủy ghen kinh hoàng
Núi biên cương nằm run rẩy hoang mang
Rừng Tam Lộ, chính ngay nơi cuống họng
Của Triệu Yên, quân Tần vừa chiếm đóng
Các ả quan lo sợ suốt đêm ngày
Thoi thóp chờ tai vạ, thực nguy thay!
Ta để chậm một giờ không được nữa
Chậm một giờ bốn phương bùng khói lửa,
Thì cơ mưu đành gác bỏ mà thôi!...
Việc sang Tần, gấp lắm rồi
Lên đường ngay cúi xin người vì Yên,

Kinh Kha

Dạ, muôn tâu, việc lớn, vội không nên

Thái Tử Đan

Mọi sự đã sẵn sàng đâu đấy cả
Chỉ còn đợi tướng quân

Kinh Kha

Tâu điện hạ,
Cuộc tồn vong trông cậy ở phen này
Tiểu thần đi, vì điện hạ, ra tay,
Đâu dám quản tấm thân này sống chết
...Nhưng dám xin lượng bề trời soi xét:
Đi một mình Kha ắt, việc không thành

Thái Tử Đan

*Cô gia đã vì khanh
Chọn một người phó sứ
Để giúp đỡ trong khi lâm sự
Thôi, khanh đừng lo ngại nữa chi!*

Kinh Kha

*Dạ, muôn tâu cùng mặt tướng ra đi
Ắt phải có một người kiêm trí dũng
Trước nguy biến chẳng hề nao núng
Đủ cơ quyền và đủ cả lược thao
Người ấy, muôn tâu, tìm chẳng dễ nào!
Có khí vũ hiên ngang, lòng nghĩa hiệp
Sức hơn Kha mà kiếm thuật cũng hơn*

Thái Tử Đan

Vậy càng hay!

Kinh Kha

Xin gặng đợi mười hôm

Thái Tử Đan

Trời hồi, đợi mười hôm!

Kinh Kha

Xin Điện Hạ...

Thái Tử Đan

*Không thể được, tướng quân người đã rõ
Nghiep Yên bang đầu sợi tóc đương treo,
Từng phút từng giây, muôn vạn hiểm nghèo
Nếu chậm trễ ắt tan thành tro bụi...
Không thể được, dẫu cho là phải đợi
Một ngày thôi.*

Kinh Kha

*Xin Thái Tử cao minh
Việc khó khăn mà thần có một mình
E lỡ mất*

Thái Tử Đan

*Không, tướng quân đừng ngại!
Chuyến đi này cả non sông một giải
Và thần dân trăm họ nước Yên đây
Cũng trông vào, đâu có lẽ Đan này
Chẳng thận trọng, bách quan đà tiến cử
Người xứng đáng theo khanh làm phó sứ
Tần Vũ Dương một niên thiếu anh hùng
Đã bao phen trước trận lập kỳ công
Rất hăng hái và coi thường cái chết
Để ta gọi y vào bái yết
Hiền khanh_Túc Vệ, kíp truyền ngay
Tần tướng quân tức khắc vào đây!*

Túc Vệ

Dạ, thần đẳng xin tuân thánh chỉ (vào)

Thái Tử Đan

*Rồi đó khanh coi Tần dũng sĩ
Hùng tâm hào khí có hơn đời
(Tần Vũ Dương cùng Túc Vệ ra)*

Tần Vũ Dương

*Dạ muôn tâu được lệnh chúa công vời
Kẻ mặt tướng...*

Thái Tử Đan (nói với Tần Vũ Dương)

*Đây Kinh Kha hiệp khách
Người bốn bề oai danh từng hiển hách
Người sắp vì Yên hởi tội Hàm Dương
(nói với Kinh Kha:)*

*Và đây là dũng sĩ Tần Vũ Dương
Người lĩnh mệnh theo khanh làm phó sứ*

Kinh Kha

*Xin cảm tạ Đông Cung...Người được cử
Sang Hàm Dương quả tướng mạo hơn đời!
(quát to) Quả thực là anh dũng chẳng thua ai!
(Tần Vũ Dương chột giật mình, biến sắc mặt. Kinh Kha lại*

*chậm rãi nói tiếp với Thái Tử Đan:)
Vì việc gấp cho nhọc lòng Điện Hạ
Giữa đêm khuya còn nơi này ngủ giá
Lẽ nào Kha lại dám chẳng vâng lời
Nhưng...*

Thái Tử Đan

*Và ta phải gấp ngày đêm thẳng trở
Sao cho khi trống Mảo điểm biên thành,
Ngựa tướng quân đã dẫm đất Tần Doanh
Và ta đứng bên đây bờ sông Dịch,
Cùng bách quan trông theo người kiếm khách
Một sang Tần không trở lại, vì Yên...*

Kinh Kha

Giờ Ngọ ngày mai...

Thái Tử Đan

*...Nhẹ gót chinh yên,
Người kiếm khách sang Tần...*

Kinh Kha

*...Không trở lại!
Dù mặt tướng thành công hay thất bại,
Dù giết hay không giết được Tần vương?...*

Thái Tử Đan

*Thôi nhắc chi điều ấy buổi lên đường!
Hãy sửa soạn để trưa mai cho kịp
Bây giờ đây, xin cùng khanh tạm biệt,
Quá khuya rồi!
(Thái Tử Đan, tần Vũ Dương và Túc Vệ cùng vào)*

Kinh Kha

*Kẻ mặt tướng xin tuân
(một mình) Trưa mai đúng Ngọ sang Tần!
Nhưng trời hỡi, thành công sao được!
Tần Vũ Dương, há phải người thao lược
Đủ cơ mưu quyền biến đủ can trường
Để giúp ta cùng uy hiếp Tần Vương?*

Kẻ ấy chỉ có tài đua võ nghệ
Trước ba quân, thực là không đáng kể!
Hừ, chẳng qua một đứa măng phu thôi,
Chừ phải đâu tuấn kiệt ở trên đời
Ta biết lắm, y có thừa can đảm
Thừa hăng hái để xông pha trong đám
Muôn vạn hùng binh cướp giáo đoạt cờ,
Huyết khí thanh niên, y cũng có thừa
Nhưng thiếu hẳn một tấm lòng bền vững
Chỉ sôi nổi mà không hay chịu đựng,
Chỉ liều thân mà không biết tiến lui
Nhất là khi mừng giận lúc thương vui
Đều chẳng thể giữ điềm nhiên sắc mặt
Trước uy vũ tinh thần kia phải mất,
Phải hoang mang lòng ấy trước nguy cơ
Ta đã, vừa đây, trong lúc bất ngờ
Lớn tiếng quát để dò xem ý tứ,
Quả nhiên y không còn bình tĩnh nữa,
Tay run lên, cặp mắt bỗng mờ đi,
Mặt đương tươi bỗng sạm ngắt như chì
Nét kinh hãi dù chỉ trong nửa chớp
Lộ ra thôi, nhưng dấu ta sao được!
Trời đất ơi, ta biết tính sao đây?
Thanh danh ta còn đâu nữa phen này!
_Việc thế nào cũng lỡ,
Đi sao đành, Kinh Kha?
Chết mà chưa trắng nợ,
Chết sao đành Kinh Kha!
Sang Tần không Cáp Nhiếp
Cùng đi và giúp ta,
Chẳng thế nào uy hiếp
Được Doanh Chính đâu mà!
Nước đến chân, đợi chờ không được nữa
Mà đi thì chết uổng việc không thành
Còn nói chi đến ơn tri ngộ
Còn nói chi ngàn thuở lưu danh!

(Im lặng một lúc lâu)
Hay là... ba mươi sáu chước, thôi đành!

Túc Vệ *(ra)*
Bẩm tướng quân, ngoài kia Phàn nguyên suý
Xin vào hầu

Kinh Kha *(ngạc nhiên)*
Phàn Ô Kỳ? chẳng lẽ
Phàn Ô Kỳ đại tướng của Tần vương
Đã gần đây treo ấn bỏ Hàm Dương
Sang Yên quốc đầu hàng?

Túc Vệ
Vâng chính phải!
Chính hàng tướng Ô Kỳ đang đứng đợi
Xin vào hầu khẩn cấp

Kinh Kha
Lạ lòng chưa!
Ta chẳng cùng y giáp mặt bao giờ
Mà nay giữa đêm khuya còn...Thôi được!
Cho y vào

Túc Vệ
Dạ xin tuân (vào)

Kinh Kha *(một mình)*
Ngày trước
Ta từng nghe bấy nước lừng danh
Phàn Ô Kỳ nguyên soái của Tần Doanh
Vậy mà sao...
(Phàn ô Kỳ bước ra, cúi đầu thi lễ trước Kinh Kha)

Phàn Ô Kỳ
...Kẻ hàng thần có tội
Xin cúi chào tướng quân

Kinh Kha
Chết nổi!
Kinh Kha này đâu dám thế_ Quân bay!

Túc Vệ (ra)

Dạ

Kinh Kha

*Tiến trà mau!_Túc hạ tới đây
Giữa đêm khuya, hắc có điều chỉ giáo
Xin an toạ, chúng ta cùng đàm đạo*

Phàn Ô Kỳ

*Trôm nghe biết tướng quân
Vì Yên sắp sang Tần
Kể hàng tốt Phàn mỗ
Bấy lâu từng ngưỡng mộ
Nên chẳng nề đường đột tới đây
Cùng tướng quân hơn thiệt tỏ bày*

Kinh Kha

Xin túc hạ cứ cho nghe

Phàn Ô Kỳ

*Phàn mỗ,
Trước đây ở Hàm Dương thờ bạo chúa
Còn lạ chi tính nết của Tần Doanh
Y chẳng tin ai trung trực với mình
Ngờ vực đến cả những người thân cận
Lúc lâm triều cũng như khi xuất trận
Thường đeo gươm và mặc giáp hắc hoi
Trên ngai cao chót vót một mình ngồi
Dưới chín bệ sắp hai hàng văn võ
Một tác sắt trong người không được có
Dẫu là hiền tước công thần
Dẫu là quốc thích hoàng thân!
Cấm tuyệt đối không một ai được phép
Bước lên thêm cả những khi cần kíp,
Chỉ trừ ra có lệnh của y vời...
Đó, tướng quân người thử xét mà coi
Một sứ giả tới gần y sao được!*

Kinh Kha

Kha biết lắm!_Đã sẵn bày mưu lược...

Phàn Ô Kỳ

*Xứ Đốc Cương, dù muôn dặm phì nhiêu
Dù hoa thêu gấm dệt tới bao nhiêu
Cũng chẳng thể khiến cho Tần bạo chúa
Đủ ham mê đến không ngờ vực nữa,
Và thêm cao cho phép tướng quân lên
Để tướng quân...*

Kinh Kha

*Kha mỗ vốn tài hèn
Lại nông nổi chưa hay trù tính kỹ
Được túc hạ dạy cho tường nguyên uỷ
Thực là như vừa tỉnh giấc chiêm bao
Nhưng giờ đây Kha biết nghĩ mưu nào?
Xin túc hạ vì Kha...*

Phàn Ô Kỳ

*Kinh hiệp sĩ
Chuyến này đây muốn danh truyền vạn kỷ
Muốn cứu yên, trừ bạo, muốn thành công,
Chẳng có đầu Phàn mỗ quyết không xong!*

Kinh Kha

Đầu túc hạ? Trời ơi!

Phàn Ô Kỳ

*...Tần bạo chúa
Cơn sấm sét vẫn không nguôi thịnh nộ
Kể từ khi mặt tướng bỏ Hàm Dương
Huống nghe tin mặt tướng đã quy hàng
Yên thái tử. Lòng y như lửa cháy
Lại quạt thêm và tưới dầu thêm vậy!
Nên chuyến này, y tận khởi hung binh
Để chiếm đất đai, việc ấy đã đành
Nhưng cũng để nổi căm hờn được thoả
Phạt Yên sau, bắt Ô Kỳ trước đã!*

Kinh Kha

Vậy ra Tần Doanh Chính...

Phàn Ô Kỳ

Với Phàn tôi

Có mối thù không thể đội chung trời...

Nay chém đầu, Phàn mỗ

Đem dâng Tần bạo chúa

Lòng kiêu căng đã thoả, giận đã nguôi,

Yên sứ được lên thêm dâng lễ vật

Y chỉ muốn đầu Ô Kỳ trước nhất

Đó mà thôi!_Chứ đồ bản chi chi

Cũng chẳng làm siêu được tấm lòng y...

Chút mạng hèn chiều nay đây Phàn mỗ

Xin tự nộp, để cho thành đại sự!

Kinh Kha

Sáng suốt thay! Túc hạ thật mưu thần!

Nhưng trời ơi!...

Phàn Ô Kỳ (nghiêm giọng)

Hỡi kẻ sắp sang Tần!

Phải hiểu rõ lòng ta cho xứng đáng

Chiều nay đây ta dâng người tính mạng

Có phải đâu là ta đã vì người

Vì Kinh Kha lưu tiếng tốt muôn đời

Cũng chẳng phải ta căm hờn bạo chúa

Mượn tay người để thù riêng được thoả

Cũng chẳng vì ta muốn báo ơn sâu

Của Yên triều Thái Tử bấy nhiêu lâu

Đã biệt đãi một hàng thần phiêu đảng

Không, không phải! ta dâng người tính mạng

Không vì người mà cũng chẳng vì mình,

Cũng chẳng vì Yên quốc! Ta hy sinh

Chiều nay đây, chỉ vì thiên hạ đó

Vì thiên hạ, đầu này ta cắt bỏ.

Ôi chỉ vì thiên hạ!

Phàn Ô Kỳ

Nghĩ mà xem!

Bức tử cha, đầy mẹ, giết anh em,

Tàn Doanh Chính thật vô cùng bạo ngược!
Còn có thể gọi là người sao được
Huống hồ chỉ một bậc đế vương
Phải tự mình treo đức sáng để mười phương
Cùng ngưỡng vọng. Một mai đây thiên hạ
Nếu vô phúc lọt vào tay bạo chúa
Thì ôi thôi, còn chi nữa nhân luân!
Vương đạo tàn đi, thiên tính phai dần
Người lúc ấy chỉ còn là thú dữ,
Và hiểm độc có phần hơn nữa chứ!
Lại còn đây một tội ác tày trời
Không thể nào dung được biết chẳng người?
Tội đốt sách thánh hiền, chôn kẻ sĩ
Ôi một phút tiêu tan trong lửa quỷ
Biết bao nhiêu tâm huyết của tiền nhân!
 Bao nhiêu người vô tội đã chôn thân
Dưới huyết thẩm cũng chỉ vì có học,
Có đạo lý, có tài năng kiến thức,
Không chịu làm nô lệ Doanh Tần...

Kinh Kha

Độc địa thay là chính sách ngu dân!

Phàn Ô Kỳ

Trời đất hỡi! một mai đây thiên hạ
Nếu vô phúc lọt vào tay bạo chúa
Thì, ôi thôi! văn hoá mấy ngàn năm
Hỏi còn đâu? Trong dằng dặc tối tăm,
Loài người sẽ chỉ ngang hàng chó ngựa

Kinh Kha

Và hèn dốt u mê hơn thế nữa!

Phàn Ô Kỳ

Tướng quân ơi, người có hiểu, phút giờ đây,
Oán Tần Doanh, thiên hạ muốn phanh thây
Và xé xác moi gan cho hả giận?...
Ngùn ngụt Hàm Dương niềm uất hận
Kinh hoàng sáu nước hoá tiêu vong

*Chuyến đi này, cả thiên hạ chờ mong;
Chút mạng nhỏ lẽ đâu còn tiến nữa.
(Đứng phắt lên và lớn tiếng quát:)
Đầu ta đây, ngươi hãy vì thiên hạ!*

Kinh Kha

*Phản Nguyên Nhung vì thiên hạ đã hy sinh,
Lẽ nào Kha vì thiên hạ chẳng quên mình!*

Phản Ô Kỳ

Lời nói thực muôn vàn tri kỷ...

Mong tướng quân tới Hàm Dương chí ý

Kinh Kha (nói một mình)

*Ta ngại gì hai chữ Thời Cơ!
Ta cần chi thành bại nước cờ!
Dù bạo chúa được thiên thời địa lợi,
Dù Cáp Nhiếp chẳng cùng ta rong ruổi,
Ta cũng đi hỏi tội đũa hung tàn,
Khỏi bất bình ta quyết đập cho tan
Chẳng những vì tiếng thơm muôn thuở
Chẳng những vì tri ngộ ơn sâu
Ta đi đây chính vì thiên hạ
Nổi hờn căm rửa sạch lâu lâu*

Phản Ô Kỳ (ngâm dài)

*Hàm Dương một ruổi vó câu
Lòng thiên hạ gửi trên đầu mũi gươm...
_Tráng sĩ ơi, giờ đã gấp lên đường*

Kinh Kha

*Giờ đã gấp...Hãy yên lòng, túc hạ!
Kinh Kha tôi chẳng quên lời vàng đá.
Sẽ gặp nhau mai mốt dưới tuyền đài
Quyết nhìn nhau chẳng thẹn chí làm trai
Đã cùng biết hy sinh cho thiên hạ.
(Phản Ô Kỳ quỳ xuống đọi chết.Kinh Kha nói tiếp:)
Ồ!...khoảnh khắc lòng ta vừa giác ngộ.
(trông về phía xa xa, như để nói với Cao Tiệm Ly:)*

Cao Tiệm Ly, người làm đổ người ơi!
Lòng muôn dân ấy mới thực lòng trời.
Thiên mệnh chỉ là dân ý,
Dân đã muốn trời nào ngăn được nhỉ?
Giờ đây ý muốn của toàn dân
Là huỷ ngay chính sách Cường Tần
Bắt kẻ ác phải đền ngay tội ác...
Dẫu chỉ có một mình ta gánh vác
Công việc nặng nề kia,
Tới Hàm Dương ta cũng liều một thác
Không lưỡng lự e dè
Cùng với thanh gươm sắc
Ta mang cả tấm lòng thiên hạ ra đi
Rời mai, dân bấy nước
Cùng dang tay cất bước
Đón hào quang một thế hệ thanh bình...
(Rút gươm cúi đầu nói lớn tiếng với Phàn Ô Kỳ:)
Và giờ đây người thứ nhất hy sinh
Cho thiên hạ, chính là người, Phàn Nguyên Suý
(ngâm dài:)
Gươm thiêng này sẽ
Được máu anh hào
Để từ nay hùng khí át trăng sao!
(Kính Kha giờ cao thanh gươm để chém xuống cổ Phàn Ô Kỳ, giữa lúc ấy thì màn hạ nhanh)

MÀN
hết hồi thứ ba

KẾT TỪ

*Cảnh bờ sông Dịch. Quán gió thu. Thời gian đã chuyển dịch
tới sau khi Kinh Kha bị mạng vong ở Tần.*

Cao Tiệm Ly (một mình ngâm theo nhịp trúc)

*Khói sông mơ màng trôi ánh nguyệt
Đều hiu sông Dịch nước đê mê
Có ai nhớ tới ai hào kiệt
Buổi ấy ra đi chẳng một về?
Buổi ấy thét gươm từng trận gió
Ào ào sông Dịch lạnh lòng ghê
Dư âm còn vẳng chiều nay đó
Nhắc mãi lời ca “nhất khứ hề”!
Buổi ấy, một trời sương khói tiến
Kẻ vào nơi Bách nhị trùng quan
Chiều nay khói quạnh sương mờ bến
Vọng mãi lời ca “bất phục hoàn”...
Đưa kẻ một sang Tần, buổi ấy
Nghiêng trời lớp lớp sóng hân hoan.
Đành thôi quần quai trôi từ đây
Sông ghen lời ca “Dịch thủy hàn”!*

Chủ quán (từ trong quán bước ra)

*Cao ẩn sĩ đó chẳng? Giờ đã muộn
Còn nơi đây than thở ngậm ngùi chi?
Nhớ tiếc mãi thuở dòng sông cuộn cuộn
Vang lời ca nhịp trúc tiến ai đi!*

Cao Tiệm Ly

*Ồ chủ quán! ai là không nhớ tiếc
Buổi tiễn đưa hào khí ngút trường giang!
(ngâm) Một phen động chí ngang tàng
Nghìn thu sóng gió mơ màng thét gươm*

Chủ Quán

*Hãy vào đây, ẩn sĩ, rượu ta còn!
Hãy cùng uống cho say niềm tiếc nhớ.
Riêng gì người trên sông này than thở!*

*Riêng gì người đau đớn việc sang Tần
(ngâm) Trên sông gió giục mây vần
Chính lòng ta cũng bao lần đắng cay.*

Cao Tiệm Ly

*Rượu còn ư? Nào ta hãy cùng say!
Để cùng nhớ Kinh Kha người kiếm khách
(Hai người đến trước quán cùng ngồi)*

Chủ Quán

*Người làm đó! Giờ đây trên bến Dịch
Ta ngồi than giọt lệ đầm canh tà
Phải đâu rằng ta nhớ tiếc Kinh Kha!
Kẻ ấy đã thua tài lỗ việc
Xứng đáng gì đâu mà nhớ tiếc!
Nhớ, họa chẳng ta nhớ buổi lên đường
Gió say reo hy vọng của mười phương
Và sóng vỗ dâng cao niềm ký thác,
Những làm tưởng cánh tay kia lỗi lạc
Vì Yên bang, vì sáu nước, vì đời...
Có ngờ đâu...*

Cao Tiệm Ly

Chủ quán, hãy khoan lời!

Chủ Quán

*Ta có tiếc, họa chẳng là chỉ tiếc
Cho ai kia trước đây đã liều chết
Vì Kinh Kha sửa soạn việc lên đường
Ích gì đâu mạng ấy hồi Điền Quang!
Vô ích cả đầu người Phàn Nguyên Soái!
Hồn các người hắt còn u uất mãi...
Và ôi thôi Ngọc Tỷ, biết chẳng nàng?
Đã uống vì ai trâm gãy bình tan!*

Cao Tiệm Ly

Khoan chút, hãy nghe ta!

Chủ Quán

Còn nhớ rõ

Chính nơi đây cả triều Yên thuở nọ
Mặc áo tang đưa tiễn kẻ sang Tần
Cả triều Yên nâng chén rượu ân cần
Dâng kẻ ấy, cả triều Yên lệ ứa
Cùng đứng nhìn theo bóng người trên ngựa
Cho tới khi chìm khuất phía ngàn cây...
Hỡi ơi! màu tang chế, tưởng đâu đây
Còn phảng phất như oan hồn quá khứ...
Uổng cả mà thôi! Chỉ vì đại sự
Đã lầm trao...

Cao Tiệm Ly

Khoan chút, hãy nghe ta!
Chủ quán ơi! đừng vội trách Kinh Kha
Người ấy đã không phụ lòng tri kỷ
Không hổ thẹn với thanh danh hiệp sĩ
Dù mang theo sứ mệnh tới Hàm Dương
Đã không hay đâm chết được Tần Vương.

Chủ Quán

...Ta hãy hỏi:
Kinh Kha kia nửa kiếp sống ngang tàng
Khắp bốn phương nghề kiếm đã lừng vang
Thường kiêu hãnh trên đời không địch thủ
Gươm trở xuống nằm rung trang lịch sử
Gươm vung lên ngừng chuyển bánh luân hồi
Mùa về Đông bể cả dấy phong lôi
Mùa về Bắc non cao mờ nhạt nguyệt
Tiến một bước, ào ào hoa rụng tuyết
Lui một đường phơi phới tuyết bay hoa...
Vậy mà sao, ta hãy hỏi, sao mà,
Trời đất hỏi, Kinh Kha người kiếm khách
Người đã một sang Tần mang trọng trách
Sao thua tài uổng mạng giữa Hàm Dương?
Sao không hay kết quả được Tần Vương
Để việc lỡ cho muôn đời sĩ tiểu?
Ừ! nếu thực nghề gươm kia tuyệt diệu
Và cánh tay kia vô địch trên đời

*Thì sao không...hừ! sao chịu thua người?
Hư danh cả!*

Cao Tiệm Ly

*Nghe ta! đừng vội trách
Luận công tội phải sao cho minh bạch!
_Hãy cùng ta nhớ lại việc Hàm Dương:
Kẻ sứ thần mang đồ bản Đốc Cương
Và thủ cấp Ô Kỳ lên chín bệ;
Nếu muốn giết Tần Doanh, ồ, rất dễ!
Vì chuôi dao đã nắm ở tay rồi
Chỉ vung lên bạo chúa ắt đầu rơi...
Nhưng sứ thần kia lại là kiếm khách
Chẳng chịu tiếng chỉ sang Tần hành thích
Chỉ sang Tần làm một kẻ sát phu
Lừa giết Tần vương giữa lúc không ngờ...*

Chủ Quán

*Đừng biện bác đông dài, ta chỉ hỏi
Sao Kinh Kha tự khoe tài cật giỏi
Mà cánh tay thua sức ở Hàm Dương?
Mà không sao uy hiếp được Tần vương,
Dẫu chỉ có một mình y trên điện?*

Cao Tiệm Ly

*Thế mới biết người hẹp hòi thô thiển
Không nghĩ sâu mà cũng chẳng nhìn xa!
_Thử đặt người vào địa vị Kinh Kha...*

Chủ Quán

Ừ, sao nữa?

Cao Tiệm Ly

*... Bản đồ dâng Tần tặc
Chỉ dẫu đủ một lưỡi dao ba tấc
Một con dao lá liễu đấy mà thôi!
Khi Tần Doanh gươm đã ở tay rồi
Hỏi dao ngắn địch gươm dài sao được?
Dao ba tấc mà gươm kia ba thước
Ai thua ai điều ấy lẽ đương nhiên!*

*Đau đớn thay, người kiếm sĩ vô duyên
Chẳng có được thanh gươm mà xử dụng
Ví bằng có thì hoa bay tuyết rụng
Há nhường ai, mà há chịu thua ai!...
(than thở một mình)
Ôi Kinh Kha, dao ngắn địch gươm dài
Chữ thời vận, mĩa mai là thế đó!
(ngâm) Xưa kia dưới ánh trăng mờ tỏ
Mài thép bên rừng ta với người
Nhắc chuyện thời cơ tê tái giận
Bàn câu thế sự ngã nghiêng cười
Sông Trời kéo xuống cùng lau kiếm
Trục Đất cầm lên định ghé vai
Hiền đệ Kinh Kha! người một vắng
Trời kia đất nọ hỏi còn ai?*

Chủ Quán

*Ư cho dẫu Kinh Kha nghề kiếm giỏi
Nhưng có đáng cười không, ta thử hỏi
Có đáng cười không, một kẻ liều thân
Vì hư danh, vì một chút dư ân?*

Cao Tiệm Ly

*Lầm, lầm quá, thực nhà người lầm quá
Người ấy ra đi chỉ vì thiên hạ
Đó mà thôi! há phải đâu
Vì danh thơm, vì nghĩa nặng ơn sâu!*

Chủ Quán (ngạc nhiên)

*Vì thiên hạ sang Tần? Vì thiên hạ
Mà chết ở Hàm Dương? Người nói lạ!
Nhưng nào đâu công trạng kẻ ra đi?
Chết uổng mà thôi, nào có ích gì...
Ta vẫn bảo Kinh Kha là có tội*

Cao Tiệm Ly

*Đừng nóng nảy, đừng hẹp hòi nông nổi
Hãy cùng ta bình tĩnh luận anh hào...
Kể từ khi Tần tặc chiếm ngôi cao*

Dân bấy nước như ngồi trên đống lửa
Một tiếng nói từ ngai vàng bạo chúa
Đủ làm cho vỡ mặt khắp chư hầu
Một cơn cười làm muôn vạn kẻ rơi đầu
Một cơn giận máu trào muôn vạn ngã
Y đứng lên, bể Đông nằm lặng thờ
Y giơ tay, non Thái lự mờ hôi
Lệnh Hàm Dương ai kẻ dám sai lời
Cả thiên hạ đều sợ Tần như hổ
Nào Hán Ngụy, nào Tề Yên Triệu Sở
Đành khom lưng uốn gối chịu lầm than
Nay cắt thành mai nhượng đất, kêu van
Vớ bạo chúa mong vẹn toàn bờ cõi
Ai kẻ dám công nhiên hỏi tội
Đưa hung tàn nghịch đạo vô luân?
Ai dám ngang nhiên đứng giữa triều Tần
Thay mặt cả nhân dân bấy nước
Thay mặt cả ngàn sau ngàn trước
Nêu cao bản án thiên thu?
Há chẳng phải Kinh Kha bậc trượng phu?
Há chẳng phải Kinh Kha người kiếm khách?
Người đã một chiều xưa trên bến Dịch
Nguyện ra đi vì thiên hạ đó chẳng người!...

Chủ Quán (Sau một lúc suy tư)
Ừ! Kinh Kha vì thiên hạ, phải rồi!
Tấm lòng ấy thực anh hùng nghĩa hiệp
Nhưng cũng chỉ một mai đây sử chép
Luận Kinh Kha rằng “Chí lớn tài sơ”
Vậy mà thôi...

Cao Tiệm Ly
Hừ, ta thực không ngờ
Óc ngu muội người còn tầm tới mãi!
Ta đã nói, giờ đây ta nhắc lại:
“Việc làm ấy xá chi thành hay bại
Chỉ cần xem ai kẻ dám làm thôi”
Gương đã treo từ đây còn sáng mãi;

Nổi chí kia, mai mốt thiếu chi người!
Dấu bạo chúa giờ đây chưa bị giết
Nhưng toàn dân đã tỉnh giấc chiêm bao
Thì bạo chúa một mai đây phải chết;
Sau Kinh Kha, tiểu tử cũng anh hào...
(Im lặng một lúc)
Ôi Kinh Kha, dấu chí người chưa đạt
Nhưng toàn dân ai nấy biết liều gan
Thì người dấu Hàm Dương thân đã thác
Mà vẫn như còn sống với thời gian

Chủ Quán (giọng cảm động)
Còn sống mãi với thời gian

Cao Tiệm Ly
Còn mãi
Thanh danh ai, người kiếm sĩ tiên phong!

Chủ Quán
Người kiếm sĩ một đi không trở lại

Cao Tiệm Ly
Và treo cao lịch sử tấm gương trong
Và mở lối...

Chủ Quán (tiếp lời)
...Cho muôn vàn thế hệ

Cao Tiệm Ly
Và hy sinh...

Chủ Quán
...Cho thiên hạ toàn dân
Người đã dám một mình trên chín bệ

Cao Tiệm Ly (tiếp lời)
Giữa triều Tần nêu tội ác vua Tần

Chủ Quán
Cao ắt sĩ! những lời người nói đó
Thực đã khiến cho lòng ta sáng tỏ
Những câu bình luận rạch ròi kia

Là đuốc soi đường cho kẻ u mê...
Ôi Kinh Kha! người anh hùng vạn đại,
Người treo gương, người mở lối, người hy sinh
Người đã thành công ngay trong thất bại
Thế phách tan, nhưng còn mãi tinh anh...
(quỳ xuống bên sông)
Chiều nay đây, trên bờ sông Dịch vắng
Ta quỳ xin người thứ lỗi cho ta
_Ồ có phải vừa đây trong gió vắng
Tiếng gươm thần vang thét đó, Kinh Kha!

Cao Tiệm Ly

Đứng lên thôi, chủ quán, hãy cùng ta
Rót chén rượu trên sông này kính viếng
Người hiệp sĩ nghìn thu còn để tiếng
Kẻ anh hào một chết đã vì dân...
Ta cùng người lại một lần tiếc thương
Hôm nào tiễn kẻ lên đường
Bâng khuâng nhịp trúc, bờ sương lạnh lung
Mây trời bát ngát nhớ nhung
Gió trường giang thét náo nùng đêm đêm...
(một lúc im lặng)
Ôi Kinh Kha hiền đệ!
Ngày xưa cũng nơi đây
Cùng ta trong quán rượu này
Xót cho thiên hạ cùng say ngậm ngùi
Phẩm bình gương trị loạn
Bầu nhiệt huyết cùng sôi
Hai ngã đường xuất sử
Chung đau một chữ Thòi
Bên vai tiếng thép cựa
Nhìn nhau giọt lệ rơi
Chia tay cùng gấn bó
Định ninh việc cứu đời
(ngâm) Bốn phương khói lửa toì bời
Nhớ câu tâm sự nhớ người ra đi

Chủ Quán (trở ra phía ngoài sông)

Ô này, trông! Cao ẩn sĩ, ô kìa

Mây tám ngả đen rằm phai ánh nguyệt!

Gió ào nổi trên sông và sóng thét

Vẳng nghe như tiếng sắt tiếng vàng chen,

Vẳng nghe như vó ngựa đập vang rền...

Trời đất hỡi! sương sa mờ khắp nẻo!

—Ta vào thôi!

(Kéo Cao Tiệm Ly vào quán. Nhưng Cao Tiệm Ly dứt áo tiến ra phía bờ sông một mình)

Cao Tiệm Ly

Thực rồi chẳng? gió réo

Và sóng tung cuộn cuộn mặt sông dài

Vẳng nghe đâu từ thăm thẳm tuyên đài

Tiếng gươm thét trong tay người kiếm sĩ

Ôi! sóng gió chợt mơ màng sát khí

Lòng ta nghe sông Dịch đã sào lên!

—Kính Kha hiền đệ!

Trong cõi u huyền

Thấu cho lòng kẻ

Muôn đời không quên...

Sáo Ly Đình ngơ ngẩn chốn giang biên

Nhịp trúc gõ một mình ta với bóng

Hồn ai có đi về trên khói sóng

Và giờ đây thông cảm với hồn ta?

Thì lắng nghe mấy lời ca

Gửi vào giấc mộng nhẩn ra cuộc đời

(ngâm dài)

Ngàn xưa khói sóng hận chơi vơi

Những kẻ thi gan với chữ Thời

Ngàn sau khói lửa toi bời

Sông nào Dịch Thủy, ai người Kính Kha?

MÀN

chấm dứt vở kịch

VŨ HOÀNG CHƯƠNG

TÂM SỰ
KỂ SANG TÂN

kịch thơ